

Det svenska samhällets kostnader för narkotikabruk

Användning av narkotika kan resultera i negativa hälsomässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser för den enskilda personen, dennes närstående och för samhället.

Enligt en ny beräkning kostade narkotikabruket samhället minst 38 miljarder kronor år 2020.

Genom att förebygga bruk av narkotika kan samhället minska både skador och kostnader till följd av narkotika.

Ekonomiska vinster med förebyggande av narkotikabruk

Förebyggande arbete kan, förutom att minska de negativa hälsokonsekvenserna av narkotikaanvändning, även minska de samhällsekonomiska kostnaderna för narkotikabruk. Beräkningar som Folkhälsomyndigheten låtit göra visar att samhällskostnaderna för användning av narkotika uppskattades till 38,5 miljarder kronor år 2020.

Kostnaden för förlorad livskvalitet är högst

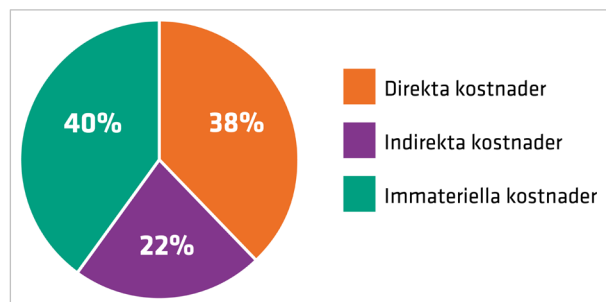
De samhällsekonomiska kostnaderna för narkotikabruk kan delas in i tre olika typer: immateriella, direkta och indirekta kostnader.

De immateriella kostnaderna avser värdet för förlorad livskvalitet bland personer som använder narkotika och deras närstående. Denna kostnad utgjorde den högsta kostnaden i skattningen, cirka 15,5 miljarder kronor.

De direkta kostnaderna för bland annat vård, behandling samt rättsväsende var något lägre och beräknades till cirka 14,5 miljarder kronor.

De indirekta kostnaderna för bland annat produktionsbortfall på grund av förtida dödsfall och arbetslöshet uppgick till cirka 8,5 miljarder kronor.

Figur. Procentuell fördelning av direkta, indirekta och immateriella samhällskostnader för narkotikabruk 2020.

Jämförelse med kostnader för andra folkhälsoproblem

De direkta och indirekta kostnaderna för narkotikabruk var 22,9 miljarder kronor år 2020. Även om delvis olika metoder använts, beräknas motsvarande kostnader för andra folkhälsoproblem vara:

- 60,3 miljarder kronor för alkohol år 2017
- 31,5 miljarder kronor för rökning år 2015
- 10,4 miljarder kronor för spelproblem år 2018
- 0,3 miljarder kronor för dopning år 2017 (a).

Detta gör samhällskostnaderna för narkotikabruk till de tredje högsta inom ANDTS-området. Jämförelsen inkluderar inte immateriella kostnader eftersom denna uppgift saknas i vissa av de andra skattningarna.

(a) Metoden som har använts för att skatta samhällskostnaderna för dopning skiljer sig från de övriga skattningarna, vilket begränsar jämförbarheten med den skattningen.

Högre kostnader än i tidigare beräkningar

De totala samhällskostnaderna för narkotikabruk i denna beräkning är högre än i tidigare beräkningar. Det beror främst på att denna beräkning inkluderar immateriella kostnader för förlorad livskvalitet för personer som använder narkotika och deras närstående som inte beaktats förut. De direkta och indirekta kostnaderna för narkotikabruk är i linje med tidigare skattningar.

Osäkerhet och exkluderade kostnader i beräkningen

Skattningen påverkas av vissa begränsningar i de underliggande uppgifterna i beräkningen. Exempelvis är tillförlitligheten i en del av uppgifterna om rådande förhållanden i Sverige (såsom förekomsten av bruk och problematiskt bruk av narkotika) begränsade samt orsakssambanden mellan narkotikabruk och vissa kostnadsdrivande faktorer (såsom hem- och arbetslöshet, vård för infektionssjukdomar och psykisk ohälsa) oklara.

Dessutom kunde följande kostnader av olika skäl inte inkluderas i beräkningen:

- visst arbete i ideella organisationer och myndigheter
- produktionsbortfall på grund av kort- och långtidssjukskrivning samt förtidspensionering
- förlorad livskvalitet hos brottsoffer och följder av organiserad brottslighet.

Även om den största delen av kostnaderna sannolikt har inkluderats, är de verkliga samhällskostnaderna för narkotikabruk sannolikt högre än vad denna beräkning visar.

Fakta om kostnadsberäkningen

Beräkningen av de samhällsekonomiska kostnaderna för narkotikabruk kommer från en hälsoekonomisk utvärdering som Institutet för Hälso- och Sjukvårdsekonomi (IHE) har genomfört på uppdrag av Folkhälsomyndigheten.

Direkta kostnader

Direkta kostnader inkluderar bland annat kostnader för vård och behandling, rättsväsende, forskning och förebyggande arbete.

Indirekta kostnader

Indirekta kostnader inkluderar kostnader för produktionsbortfall på grund av förtida dödsfall, arbetslöshet och fängelsestraff.

Immateriella kostnader

Immateriella kostnader inkluderar kostnader för förlorad livskvalitet för personer som använder narkotika och deras närstående.

Vill du veta mer?

För mer information om studien, se fullständig rapport på [Institutet för Hälso- och Sjukvårdsekonomi](#)